

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

ver. 19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS 19.

*De corde n. exeunt cogitationes male
homicidia, adulteria, fornicationes
furta, falsa testimonia, blasphemie.*

QVÆSTIO I.

Quomodo mala ex corde exeunt?

Principium malitiae § 1. **C**Or est principium & fons malarum cogitationum, & affectuum: ideo peccatum non est hominis substantia, tam enim originale quam actuale inde originem suam habet, vt Bellarm. c.3. l.4. c.31.

Hieronymus monet, quosdā fuisse, qui hinc Christum clamarent esse ignarum disputationis Physicæ, quod ea quæ in hominis substantiam conuerterentur alimenta, non teijcerentur in aphedrona, sed more vulgi dominus loquitur, exiguum est enim quod alit, præ eo, quod in faces abit.

Quod si aliquid ciborum inquinaret animam, ipsam attingere oporteret. Itaq; cauilla illa Iuliani & Porphyrij reſcde Hieronymus refutat. Nam & Marcus 7. ait, non intrare in cor, ſed in ventrem. Iuliani, Porphyrij, Libanij iugas, quod Chriſtus Phyſicem neſcierit, quaſi omnes cibi in *αφεδια* abijcerentur, nihil in ſubſtantiam edentes verteretur, iam olim Hippocrates reſcit.

Cibus in alimentum
exiguus. Nec aliter locuti sunt prudentissimi & doctissimi
gentium, ille enim in sano corpore æqualem esse ma-
gnitudinem alimenti & faciem esse oportere digne-
runt. Neque tamen nefciuit in substantiam corporis
nonnullam portunculâ converti: sed eius, quod mi-
nimū est, rationem sibi habendam non putavit.

Blasphemias v. 19. Beza vocat obtruncationes, cum tamen in sacra scriptura pro illo, quod contra Deum est vitio accipiatur. Nec blasphemus dicitur obtruncator. Quod verò idem Beza versionis causam reddit dicatq; de solis hominum disidiis dominum loqui, falsum est. Nam cogitationes male, & apud Marcum *μεγαλυναις & εὐδοσίῃν*, superbia, stultitia, etiam contra Deum sunt. Itaq; de omni peccatorū genere dominus loquitur, etiam eo, quo hominibus interdū bene fieri videtur, vt si quis vitam alteri perituro conferat. Omne n. quod corde egreditur, mentē inquinat.

VERSUS 22.

*Et ecce mulier Cananea à finibus illis
egressa clamauit, dicens ei: Misere-
rere mei Domine, fili Dauid, filia
mea male à demonio vexatur.*

QVÆSTIO I.

Quæ mulier Cananea?

§.1. **I**N fines, inquit Marcus, in ipsas eorum regiones. Addit Marcus venisse & latere voluisse, per fines eorum transibat, & forte declinando Iudeorum rabiem, aut vt ostenderet iam caritimonias desisse, & breui omnes desituras, ad gentes transitum parari. Quocirca falli eos existimo, qui negant in Sidoniorum aut Tyrriorum fines ingressum. Latere enim voluit, & Iudeorum rabiem mitigare, atque interim, vt docet Chrysostomus, gentium conuersioni præludere.

§ 2. Syrophœnissia fuit, nam in Syria fuit Phœnicia, imò Phœniciæ Lybici fœ Pœni ap̄ his oriundi. Cananœam à Cana maiore, vrbe vicinā tribui Afer dictam existimant, Ios. 28. alii quod ex Chanaan, Marcus 3. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 8

Per כ & פ scribitur, non ק & K. itaq; à Canaan esse
videtur. Vna est ex septem illis gentib' Iosue 3, 10 quæ

juxta mare. n. 13, 30. nec deleta fuit omnino. Iud. 1, 30.
Quos Hebræi Chanaanæos Græci Phœniciæ vocarunt
Ios. 5, 1. reges Chanaā, 72. Reges Phœniciæ. Phœniciæ
nauigatione & mercatura celebres fuere, & Chanaanæi
Os. 12, 7. If. 23, 8. Prov. 31, 24. Iob. 40, 28. Zach. 14, 2.

Syrus vocat **ܢܢܝܒܐ** *Cenaghanaitha*, quod indicio
est à veteribus Chananæis esse. Non autē **ܢܢܐ** ex *Cana*

§3. Marcus in domum ait venisse & latere non po-
tuisse. Non repugnauit autem Euangelista: nam, ut
docet August. l. de consensu Euangelistarum, cum uen-
it in partes Tyri & Sidonis mox ut lateret domum ingressus est. hoc
audito secuta est Syrophœnissa, & pro filie sanitate eum adi-
git, ipse autem cum uideret se non latere. potè egressus est, & en-
trem fecit mulier. Sicutiam Abul. c. 63.

Castellio, quod Matthæus ait *δαίμονις*, vertit: furiosa est, nō tantum improprie sed etiam periculo- se: nam morbum esse naturæ posset quispiam suspicari, non agitationem mali dæmonis, quemadmodum quidam humori melancholico mala ista tribuerunt.

VERSVS 23.

*Quinonrespondit ei verbum. Et ac-
cedentes discipuli eius rogante-
um dicentes : Dimitte eam, quia
clamat post nos.*

QVÆSTIO I.

Cur non respondit?

5.1. **D** Vas præcipuè causas existimo. Prima, quod
venisset ad oves, quæ perierunt domus Iſa-
ël, non ad gentes. Altera, vt ingentem eius ardorem
fidemq; monstraret,

Posteriorem Chrysostomus pulchrè exponit, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τὴν δόξαν, ἵνα δὲ ἕκαστος τῆς φιλοσοφίας, ἢ καὶ ὁὐκ αἰμειλλών, ἐδ' ἀντὶ τῆς αὐτῆς ἐδάσκων, ἐδ' ἀν' ἑσσομένην αὐτὸν πάλιν. Ideo negabat gratiā, vt Philosophiam eius omnibipræfata eret, nō quia ei arē filiā eius nolebat, quam certe curauit.

Christus in diebus carnis ingentem erga populum
Iſraëliticum affectum ostendit, quem illi cum impiè
& contumaciter rejicerent, tandem deſerti sunt.

Augustinus Serm. 74. de tempore aliam causam adducit. Percebat beneficium instantissime curande filias, que male à demonio vexabatur. Tyrus & Sidon non erant ciuitates populi Israël, sed gentium, quarum vicine illi populo. Clamabat ergo auida impetrandi beneficii, Fortiter, pulchre, & dissimulabat ab eo, non vt misericordia n. geretur, sed vt desiderium accenderetur: nec solum vt desiderium accenderetur, sed, sicut ante dixi, vt humilitas commendaretur. Clamabat ergò Domino non audiente, sed quod facturus erat in silentio disponente.

VERSVS 24.

*Ipse autem respondens ait: non sum
missus nisi ad oves qua perierunt
domus Israel.*

QVÆSTIO I.

Propter quos Christus fuerit missus?

§. i. **C** Aluiniani errorem suum, quo Christi miser-
cordiam impugnant, ex hoc loco neque
quam stabiliter conantur. Dum aiunt ad eos Isra-
el missum esse dumtaxat, ideoque ob solos predestinatos
verbum assumptis humanam naturam. Contrarii
versu esse conuincitur: Iudæi enim fidem repulerunt,
indigni vitæ æternæ Nec per oves Israël soli electi sunt
intelligendi, sed omnes quotquot in gente Abrahami
dum verfabantur, cum quæ fecus Dei percussum fuit.
Quocirca nonnulli hæreticorum etiam in suos pre-
ceptores impingunt, dum Christi verba ad suam im-